

NYT ON AIKA HOITAA C

*MATALAN KYNNYKSEN HOITO
- ONNISTUMISEN AVAIN*

*PÄIHDELÄÄKETIETEEN PÄIVÄT
3.3.2022*

*JUKKA MAJURI
SANNA LAPPALAINEN*

FI-VHCV-220006/02.2022

UUTISET KOTIMAA

Synkkä totuus Suomen "amfetamiinipääkaupungista" -
huumeita olisi saanut ostettua ensimmäiseltä vastaantulijalta:
"Jengi rakastaa päihteitä"

- IL 21.5.2018

HUUMEET

Suomen huumepääkaupungiksi mainitussa Lahdessa
pohditaan helpotusta katukuvassa näkyvään ongelmaan:
"Kouluilla pitäisi olla isompi rooli"

- YLE 7.9.2020

Kotimaa | Huumeet

HS palasi Lahteen, jonka huumeilannetta kuvattiin kolme
vuotta sitten katastrofaaliseksi: "Sanoisin, että ongelma on
jopa pahentunut", sanoo päihdeklinikan vastaava ohjaaja

- HS 25.7.2021

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT

PÄÄKIRJOITUS & MIELIPIDE

Pääkirjoitus: Lahdessa huumeongelma on säilynyt vaikeana –
ratkaisu on lopulta korvien välissä

- ESS 22.5.2021

Tavoitteena C-hepatiitin eliminointi

- WHO on asettanut tavoitteeksi C-hepatiitin eliminoimisen merkittävänä terveysongelmana vuoteen 2030 mennessä.
- Eurooppalainen hoitosuositus toteaa, että kaikki hoitoa haluavat C-hepatiitti-infektion kantajat tulisi hoitaa, mikäli hoidolle ei ole vasta-aiheita

Tavoitteena C-hepatiitin eliminointi

- Suomen C-hepatiitin hoitostrategia julkaistiin vuonna 2016. Sen tavoitteeksi asetettiin C-hepatiitin aiheuttaman sairastavuuden ja kuolleisuuden sekä uusien tartuntojen vähentäminen, testaus- ja hoitokäytäntöjen yhdenmukaistaminen ja tartunnan saaneiden saattaminen kattavasti hoidon piiriin. Strategian pitkän aikavälin tavoitteena on kaikkien C-hepatiitin kantajien hoito maksavaurion vaikeudesta riippumatta ja samalla uusien tartuntojen ehkäisy.

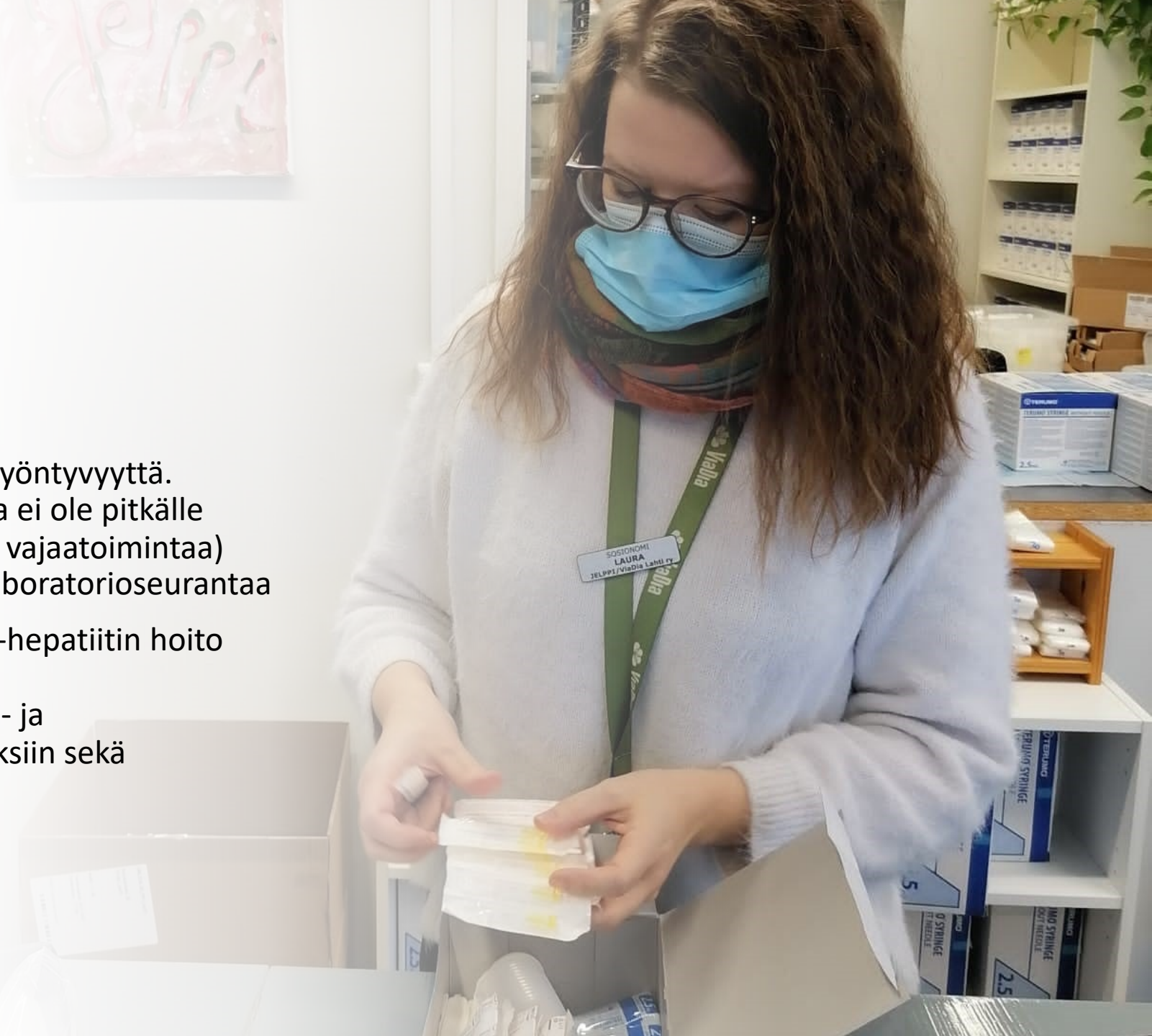

C-hepatiitin hoito

- C-hepatiitin hoitoon on olemassa kaikkiin viruksen genotyyppeihin tehoavia (pangenotyypistä) suun kautta otettavia lääkevalmisteita
- Todennäköisyys parantua lääkehoidolla on hyvin korkea.
- Kertahoito. Infektion uusiutuminen on erittäin epätodennäköistä, mikäli riskikäyttäytyminen loppuu.
- Lääkkeet ovat hyvin siedettyjä, haittavaikutukset lumelääkkeiden luokkaa ja yhteisvaikutuksia on verrattain vähän.

C-hepatiitin hoito

- Onnistunut hoito edellyttää hyvää hoitomyöntyvyyttä. Aiemmin hoitamattomien potilaiden, joilla ei ole pitkälle edennyttä maksavauriota (tai munuaisten vajaatoimintaa) lääkehoito ei edellytä hoidon aikaista tai laboratorioseurantaa
- Hoitoketjujen on oltava yksinkertaisia ja C-hepatiitin hoito vietävä sinne, missä infektio on todettu: perusterveydenhuoltoon, huumevieroitus- ja korvaushoitoyksiköihin, vankeinhoitolaitoksiin sekä neulanvaihtopisteisiin

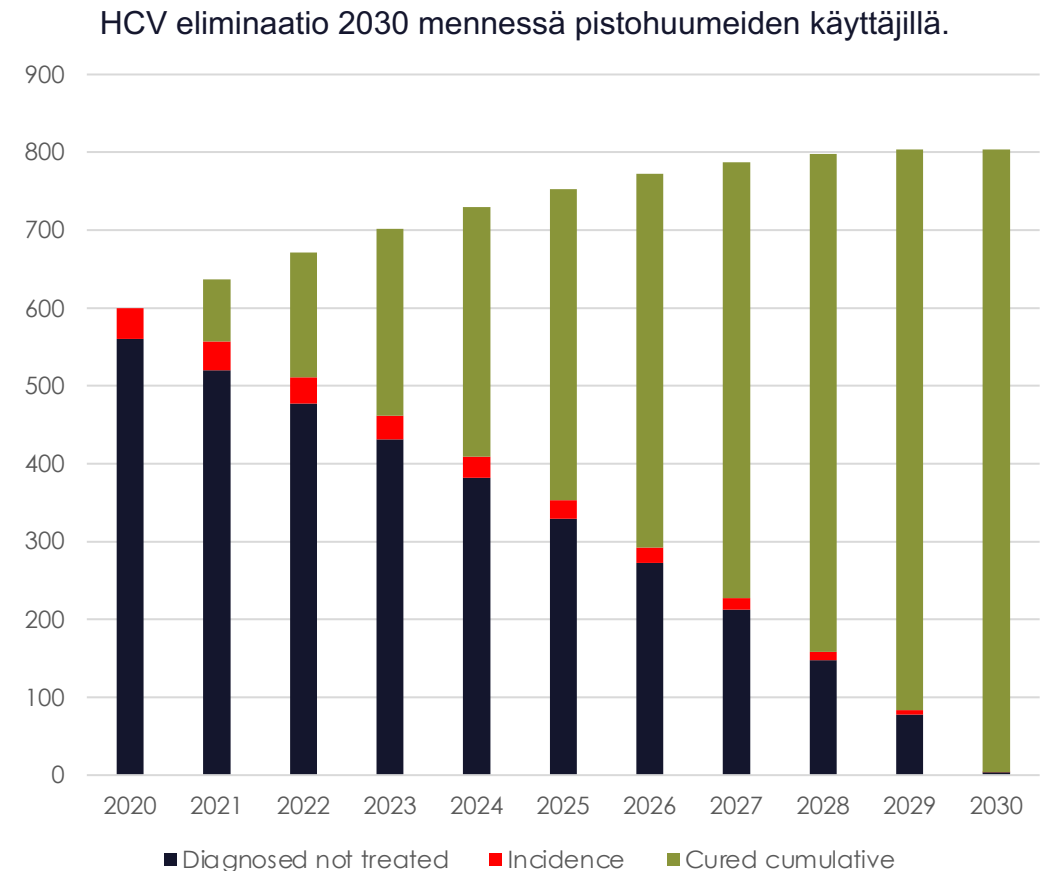
Mallinnus Lahden alueelle

WHO:n HCV:n eliminaatiotavoite vuoteen 2030 mennessä.

- 1000 pistohuumeiden käyttäjää
- HCV vasta-ainepositiivisia 800
- HCV viruspositiivisia 560
- Uusia tartuntoja 40 vuosittain

→ **hoidettava vähintään 80 pistohuumeiden käyttäjää/vuosi**

Lähde: C-hepatiitin hoitopolku, THL, 2019
Tartuntatautirekisterin tilastotietokanta, THL
Laskelma tehty suuntaa-antavalla tasolla, AbbVie Oy, 2020

Projektin alku

- Helmi- maaliskuussa 2021 Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymässä tehtiin päätös aloittaa C-hepatiitin hoito myös pistohuumeita käyttäville
- Yhteistyö käynnistettiin ViaDia Lahti ry:n terveysneuvontapiste Jelpin kanssa
- Projektin käynnistysvaiheessa myös THL:n asiantuntija oli mukana
- Lääkeyritys AbbVielta saatiin lainaan testauslaitteita
- Projekti aloitettiin 18.5.2021

Terveysneuvontapiste Jelppi - hoitoa katutasolla

- Päijät-Hämeen ainoa terveysneuvontapiste
- ViaDia Lahti ry tuottaa toiminnan ostopalveluna Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymälle
- Toiminta alkanut 4/2003
- v. 2021 asiakkaita 637, käyntejä n. 6800
- asiakkuus anonyymiä, HCV-hoidossa henkilötiedot tarvitaan

HCV - hoitoprojekti

- 1. pilottiprojekti 5-6/2021, 2. vaihe 11-12/2021 (6 vk:n tutkimusjakso)
- GeneXpert-virustestilaite (sormenpääverinäyte) ja Fibroscan, HIV-va, haastattelulomake
- B-hepatiitti-näyte laboratoriossa (haaste)

Tutkimusvaihe, potilaan haastattelu

- henkilötiedot
- sairaudet
- lääkitys (määrätty)
- huumeet ja katukauppalääkkeet
- pistohuumeiden käyttöaika, oletettu HCV-tartunta-aika
- onko saanut HCV-hoitoa aiemmin, onnistuiko hoito

Luottamus

- 1. projektin aikana haaste saada asiakkaat uskomaan, että NYT HOIDETAAN pistohuumeiden AKTIIVIKÄYTTÄJÄT (aiemmin vaadittu ½ vuotta raittiutta ennen hoitoa)
- Käytössä olevat lääkkeet ja huumeet, yhteisvaikutukset HCV-lääkkeen kanssa
- motivointi B-hepatiitinäytteelle laboratorioon
- uusia asiakkuuksia hoidon myötä

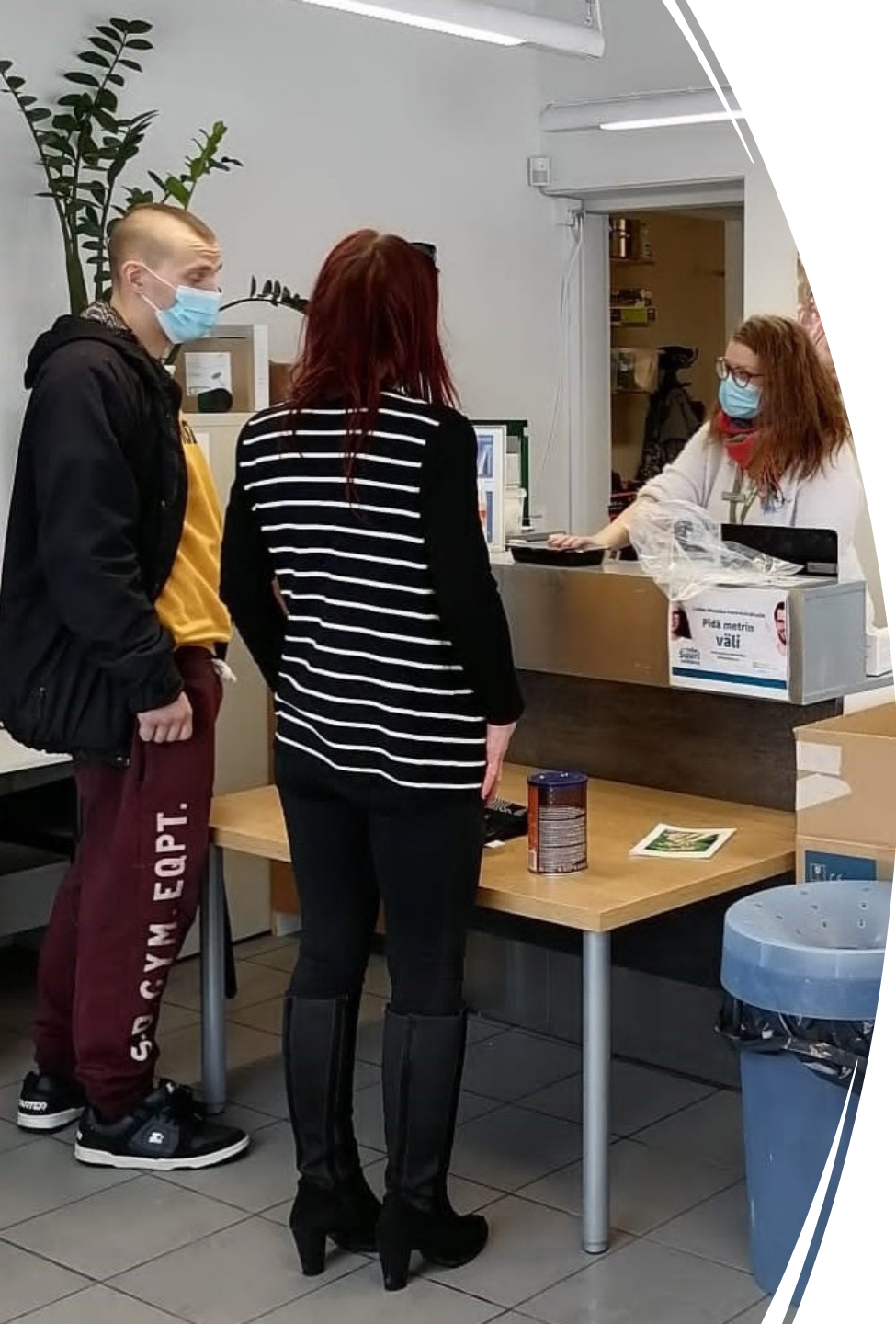

Jelpin tilastoja

- 220 PCR-testiä, joista 138 pos, 81 neg tulosta
- v. 2021 hoidon aloitti 74 hlöä, 69 vei hoidon loppuun (5 kesk)
- SVR:iä 12 vk hoidon päättymisestä 48, joista 45 neg, 3 pos (tod näk. uusia tartuntoja)
- Kaikki lääkealoitukset Jelpissä, hoidon jatko mahdollista myös korvaushoidon kautta, vieroitushoidon kautta kuntoutuksessa, vankilassa, jne

Haasteet

- yhteyden saaminen potilaaseen
- anonymiteetti katoaa (lasu)
- virkavallan ”puuttuminen” potilaan elämään
- lääkkeiden lainailu kavereille
- pelko hoidon loppumisesta, jos unohtanut lääkkeenoton
- elämänhallinta hakusessa, Jelppi auki 4 pv viikossa, 4t kerrallaan

Mitä opittiin

- ”Ei ole koira karvoihin katsominen”
- Ymmärrys C-hepatiitin stigmasta ja vaikutuksesta identiteettiin kasvoihin
- Suuren määrän hoitaminen yhtä aikaa loi positiivista painetta potilaille; patistelivat toisiaan testiin, labraan, lääkkeenhakuun
- Jatkossa lääkehoidot aloitetaan koko tutkimusvaiheen jälkeen, tai sitten ei...

Mitä jatkossa?

- THL suosittelee hoitopilotteja terveysneuvontapisteissä
- Arvioidaan ja luodaan paikallinen hoitopolku
- Piloteista pysyvään toimintaan
- Lahdessa tavoitteena vuosittain 80 hoitoa terveysneuvontapisteessä

KIITOS